

Göteborg. Handels- och Sjöf. Tid. 29/10 85.
**Anton Nyström om
socialismen.** 110

Stockholm d. 25 Okt.

Positivisternas chef här i landet doktor Anton Nyström höll i dag middag i W:6 stora sal ett föredrag om socialismen, hvilket var besökt af ett stort antal åhörare, hvilka efter föredragets slut helsade talaren med lifliga bifallsyttringar.

Talaren framställde en historisk öfverblick öfver de kommunistiska idéerna allt från Platon och Kristus samt Campanella till 18 och 19 århundradets kända socialistiska system samt visade anledningarna, som i våra dagar finnas till socialism, och framhöll dervid såsom orsak hufvudsakligast de rikets egoism och manchesterskolans princip. Han framhöll hurusom flere slag af socialism finnes: monarkisk statssocialism, kristlig och positivistisk socialism, kommunistisk socialism, associations-socialism, revolutionär och anarkistisk socialism, internationel socialism o. s. v. Han visade nödvändigheten af att vid tal om socialismen alltid med särskildt predikat angifva hvilket slag som afses; visade att ~~positivisternas art af socialism egentligen~~ icke utmärkte mera än ett öfvervägande af den sociala känslan, i och för sig berättigad till aktning och sträfvan i sin helhet; vidrörde i korthet kommunismens detaljer, hvarföre positivisterna ej kunna antaga kommunisternas socialism, trots det principiellt vackra deruti.

Socialismen betecknar, sade talaren, ett framsteg inom arbetsklassens och samhällets historia, trots de missgrepp hvartill den ibland gifvit anledning; den har rättat många misstag från de maktegandes sida, öppnat ögonen på många för det stora flertalets behof och vilkor, med ett ord humaniserat världen.

Socialisterna göra nytta, då de stora, som hafva makten, icke längre tyckas fråga efter de mera moderata, och den liberala politiken visar tecken till högst sorglig urartning. Socialisterna påräkna större sympatier än förr, då de icke blott agitera för sin magfråga, utan mer och mer upptaga undervisningsfrågor och andra humana spörsmål samt dertill att många ledare yrka att föra striden med andans vapen, ej våldets.

Många verkligt ädla personer hafva uppträdt för socialismens sak. Talaren framhöll tvenne sidor af den sociala rörelsen, en dels den allmänt menskliga, som är sann och nyttig, en dels de skilda skolornas praktiska förslag, som ej alltid äro sanna och nyttiga, samt likaledes två slag af socialister: ädla och upplysta, råa och våldsamma.

Socialisten söker, gent emot den ensidiga detaljforskningen, att framhålla de sociala behofven, samt nödvändigheten af att studera det sociala lifvet och utbilda samhällsläran. Socialismen har gjort allvar med kristendomen, mensklighetens problem, den sätter gräns för den otyglade individuella friheten och det egoistiska sjelfsväldet.

Den storslagna ädla socialismen är en verldsåsig, ej ett politiskt agitationsmedel, hvilken förra fordrar människans religiösa uppgående i det allmänna bästa, en omstöpning af hela varelsen.

Socialismen utbildar högre moral än hittills rådande, nemligen i högre pligtkänsla samt sann broderlighetens religion, därför kunna de ej sky uppoffringar.

Talaren slöt sitt föredrag med att erinra om, att vi medan tid ännu är må offra vår egoism för att lemna ett bättre arf åt efterkommande, än det vi mottagit, så att då våra dagar äro räknade, vi kunna tänka: jag har dock gjort något för mina lidande bröder, jag kan dö i frid.